02/10/2022

Προκόπης Παυλόπουλος: Νομικώς ενεργές και δικαστικώς επιδιώξιμες οι απαιτήσεις της Ελλάδας κατά της Γερμανίας

/ Επικαιρότητα

Στον χαιρετισμό του, κατά την τελετή Μνήμης των θυμάτων της ναζιστικής θηριωδίας στο Γεράκι Ηλείας, ο τέως Προέδρος της Δημοκρατίας και Επίτιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Προκόπιος Παυλόπουλος τόνισε, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

«Με αισθήματα μεγάλης τιμής και ειλικρινούς συγκίνησης ανταποκρίνομαι στην πρόσκλησή σας, για να τιμήσουμε από κοινού την Μνήμη των θυμάτων της ναζιστικής θηριωδίας στο Ιστορικό αλλά και Μαρτυρικό Γεράκι της Ηλείας, σημερινή Κοινότητα του Δήμου Ήλιδας.

Ι. Το ιστορικό

Ας μου επιτραπεί μια σύντομη αναφορά στο χρονικό της τραγωδίας στο Γεράκι, με αδίστακτους θύτες τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής.

Α. Ήταν εκείνο το «πικρό» και συνάμα «σκοτεινό» καλοκαίρι του 1943, όταν η βαρβαρότητα του γερμανού δυνάστη ενέσκηψε ανελέητη και στην ευρύτερη περιοχή του σημερινού Δήμου Ήλιδας. Ξημέρωμα της 30ής Ιουλίου 1943 το Γεράκι πυρπολήθηκε ολοκληρωτικώς: 125 από τα 130 σπίτια του χωριού παραδόθηκαν στις φλόγες. Και σαν να μην έφτανε αυτό οι εγκληματίες ναζί, φθάνοντας στα όρια της θηριωδίας, βασάνισαν ανελέητα 93 κατοίκους του χωριού που είχαν συλλάβει. Εν τέλει δε εκτέλεσαν δημοσίως δύο εξέχουσες, εμβληματικές κυριολεκτικώς, προσωπικότητες του Χωριού: Τον Πρόεδρο της **Κοινότητας Γερακίου** αείμνηστο Χαράλαμπο Γιαννακόπουλο και τον «πνευματικό ταγό» της, τον Δάσκαλο και Γραμματέα της Κοινότητας αείμνηστο Δημήτριο Τσάμη. Το επιβλητικό Μνημείο που εγκαινιάζουμε θα εκπέμπει πλέον, διαχρονικώς και αδιαλείπτως, το μήνυμα ότι και από εδώ, από το Γεράκι, θυμίζουμε προς κάθε κατεύθυνση: *«Δεν ξεχνάμε, ποτέ ξανά».*
Β. Έστω και με καθυστέρηση η Πολιτεία απέδωσε στο Γεράκι αυτό που κατ' ελάχιστο, του αναλογεί ιστορικώς: Με το π.δ. 32/2020 το Γεράκι ανακηρύχθηκε, μαζί με άλλες οκτώ Κοινότητες ανά την Ελλάδα, «Μαρτυρικό Χωριό». Και θα μείνει ανεξίτηλο στην μνήμη μου το γεγονός ότι το ως άνω π.δ. φέρει την υπογραφή μου, ενώ δημοσιεύθηκε στην **Εφημερίδα της Κυβερνήσεως** την παραμονή της λήξης της θητείας μου ως **Προέδρου της Δημοκρατίας,** ήτοι την 12η Μαρτίου 2020.

ΙΙ. Οι αξιώσεις της Ελλάδας ως προς το κατοχικό δάνειο και τις εν γένει αποζημιώσεις για τα θύματα και τις υλικές καταστροφές της ναζιστικής θηριωδίας

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο Ιστορικής Μνήμης με έμβλημα το «δεν ξεχνάμε, ποτέ ξανά» -και μακριά από κάθε λογική αντεκδίκησης, που είναι παντελώς ξένη σ' εμάς, τους Έλληνες- εντάσσουμε και τις αξιώσεις της Ελλάδας ως προς το κατοχικό δάνειο και τις εν γένει αποζημιώσεις για τα θύματα και τις υλικές καταστροφές της ναζιστικής θηριωδίας. Και τούτο διότι η Δικαιοσύνη της Ιστορίας, προκειμένου το μήνυμα «δεν ξεχνάμε, ποτέ ξανά» να καταστεί πράξη, απαιτεί από τους θύτες να ολοκληρώσουν την «συγγνώμη» τους, αποδίδοντας στην Ελλάδα αυτό που δικαιωματικώς της ανήκει.

Πράγμα που σημαίνει πως αν η **Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας** εννοεί και αναγνωρίζει, στο ακέραιο, τις ευθύνες της για το ναζιστικό παρελθόν της οφείλει, αμέσως, να πράξει έναντι της Ελλάδας εκείνο, το οποίο επιβάλλει τόσον η ιστορική διαδρομή της **Ευρωπαϊκής Ένωσης** και ο κοινός μας

Ευρωπαϊκός Πολιτισμός, ιδίως δε ο κοινός μας Ευρωπαϊκός Νομικός Πολιτισμός. Και επ' αυτού υπενθυμίζω, για πολλοστή φορά, τις βασικές μας θέσεις -που είναι και Εθνικές μας Θέσεις, αφότου συντελέσθηκαν τα εγκλήματα της ναζιστικής θηριωδίας κατά της Ελλάδας και του Ελληνικού Λαού- ως προς τις ως άνω αξιώσεις μας. Διευκρινίζεται, ευθύς εξ αρχής, ότι έχουμε να κάνουμε με δύο εντελώς διαφορετικά, από νομική άποψη, θέματα. Ήτοι:
Α. Πρώτον, με το κατοχικό δάνειο προς την Γερμανία, το οποίο συνήφθη υποχρεωτικώς –ορθότερα με καταναγκαστικό και εκβιαστικό τρόπο- μεταξύ της κατοχικής Ελληνικής κυβέρνησης και της Γερμανίας, προς συντήρηση των στρατευμάτων κατοχής. Εδώ πρόκειται, λοιπόν, από νομική σκοπιά για ενοχή εκ συμβάσεως. Άρα, η αντίστοιχη εκ της συμβάσεως απαίτηση της Ελλάδας είναι ενδοσυμβατικής -και όχι αδικοπρακτικής- προέλευσης.

1. Σε αυτήν την απαίτηση προστίθενται ποσά, τα οποία προκύπτουν από συναφείς προς την δανειακή σύμβαση αιτίες, όπως είναι ιδίως οι τόκοι υπερημερίας λόγω μη έγκαιρης εξόφλησης.
2. Για την απαίτηση αυτή δεν τίθεται ούτε θέμα παραγραφής ούτε θέμα παραίτησης. Τίθεται μόνο ζήτημα συνολικού υπολογισμού της ως σήμερα. Ας σημειωθεί, ότι η Ελληνική θέση γίνεται νομικώς τόσο περισσότερο ισχυρή, όσον η αποπληρωμή του δανείου είχε αρχίσει ήδη από την κατοχική περίοδο.
Β. Και, δεύτερον, με τις αποζημιώσεις λόγω ανθρώπινων θυμάτων και υλικών καταστροφών στην Ελλάδα από τα στρατεύματα κατοχής.
1. Επισημαίνεται, πριν απ' όλα, ότι το 1946, στην Διάσκεψη των Παρισίων, είχε προσδιορισθεί ένα –κατά προσέγγιση- ποσό τέτοιων αποζημιώσεων προς την Ελλάδα ύψους 7,5 δισ. δολαρίων. Κυρίως δε επισημαίνεται μ' έμφαση ότι το 1953, με την Συμφωνία του Λονδίνου, δεν «χαρίσθηκαν» στην Γερμανία οι οφειλές της λόγω πολεμικών αποζημιώσεων, όπως η γερμανική πλευρά «τεχνηέντως» φαίνεται να διατείνεται.

α) Η Συμφωνία αυτή απλώς έθεσε «σε αδράνεια» τις οφειλές της Γερμανίας ως την υπογραφή, κατά το Διεθνές Δίκαιο (Δίκαιο του Πολέμου), «Συμφώνου Ειρήνης» μεταξύ της τελευταίας και των Δυνάμεων που νίκησαν στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Πρόκειται νομικώς για ένα είδος «αναβλητικής αίρεσης» (lato sensu), σχετικά με την εξόφληση των υποχρεώσεων της Γερμανίας, επειδή τότε θεωρήθηκε ότι αυτή δεν διέθετε –πρωτίστως λόγω της διαίρεσής της σε Δυτική και Ανατολική- την κατά το Διεθνές Δίκαιο απαιτούμενη πολιτειακή υπόσταση για ανάληψη και εκπλήρωση συναφών υποχρεώσεων.

β) Τούτο –ήτοι η ικανότητα σύναψης «Συμφώνου Ειρήνης»- επήλθε το 1990. Όταν, μετά την επανένωση της Γερμανίας, η τελευταία απέκτησε πλέον ενιαία, νομικώς,

πολιτειακή υπόσταση και κυριαρχία. Ειδικότερα, το 1990 υπογράφηκε το λεγόμενο «Σύμφωνο 2 + 4» μεταξύ της ενωμένης πλέον Γερμανίας και ΗΠΑ, ΕΣΣΔ, Γαλλίας και Αγγλίας.

2. Γίνεται δε σήμερα, γενικώς και επισήμως, δεκτό –de facto δε το έχει αποδεχθεί και η Γερμανία, αφού στην βάση αυτή στηρίζει την εν γένει κυριαρχία της- ότι το ως άνω Σύμφωνο επέχει την θέση του «Συμφώνου Ειρήνης» που προβλέπει, κατά το Διεθνές Δίκαιο, η προαναφερόμενη Συμφωνία του Λονδίνου του 1953.

α) Και τούτο διότι μόνον έκτοτε η Γερμανία μπορούσε να υπογράψει ένα τέτοιο «Σύμφωνο», δεδομένου ότι μόνο τότε, κατά τα προλεχθέντα, απέκτησε την ενότητά της και την ενιαία κυριαρχία της μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

β) Το «Σύμφωνο 2 + 4» καλύπτει, λόγω της νομικής φύσης του αλλά και γενικότητάς του, και τα μη συμβαλλόμενα πλην όμως «παθόντα» από την γερμανική κατοχή Κράτη, όπως η Ελλάδα. Είναι δηλαδή νομικό κείμενο γενικής εφαρμογής.

Γ. Από τα όσα εκτέθηκαν προκύπτει ότι οι ως άνω αξιώσεις μας, από τις οποίες ουδέποτε και καθ’ οιονδήποτε τρόπο έχουμε παραιτηθεί, είναι πάντα νομικώς ενεργές –πράγμα που σημαίνει ότι δεν τίθεται κανένα θέμα παραγραφής- και δικαστικώς επιδιώξιμες.

1. Και ο κοινός μας Ευρωπαϊκός Νομικός Πολιτισμός, ως μέρος του εν γένει κοινού μας Ευρωπαϊκού Πολιτισμού που συντίθεται από τις διατάξεις αλλά και από τις θεμελιώδεις αρχές και τις αξίες της Ευρωπαϊκής και της Διεθνούς Νομιμότητας, επιβάλλει την σχετική απόφαση να την λάβει αρμόδιο δικαιοδοτικό Forum, με βάση το σύνολο του εφαρμοζόμενου, εν προκειμένω, Διεθνούς Δικαίου. Η θέση αυτή είναι, κυριολεκτικώς, Εθνική και, κατά συνέπεια, αδιαπραγμάτευτη.

2. Πολλώ μάλλον όταν την θέση αυτή ενισχύει, πλέον, καταλυτικώς η πρόσφατη γνωμοδότηση (2019) της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Εμπειρογνωμόνων του Γερμανικού Κοινοβουλίου (Bundestag). Η οποία αφενός αναγνωρίζει ότι δεν τίθεται ζήτημα παραίτησης ή παραγραφής των αξιώσεων στην Ελλάδα. Και, αφετέρου, προτρέπει, «expressis verbis», την γερμανική πλευρά ν’ αποδεχθεί την προσφυγή Ελλάδας και Γερμανίας στο αρμόδιο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Και κατά τούτο, μόνο προβληματισμό προκαλεί η από 18.10.2019 απόρριψη της, από τον Ιούνιο του ίδιου έτους, πλήρως τεκμηριωμένης ρηματικής διακοίνωσης της Ελλάδας -αλλά και μεταγενέστερες, άμεσες ή έμμεσες, απορρίψεις- αναφορικά με την προοπτική προσφυγής σε αρμόδιο δικαιοδοτικό Forum, για την οριστική επίλυση της σχετικής διαφοράς ως προς τις αξιώσεις της Ελλάδας αναφορικά με

το κατοχικό δάνειο και τις γερμανικές αποζημιώσεις.

Η προαναφερόμενη άρνηση της Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, αγνοώντας όλα τα κατά τ’ ανωτέρω, πλήρως τεκμηριωμένα, νομικά επιχειρήματα, εμφανίζεται παντελώς αναιτιολόγητη, δοθέντος ότι έρχεται σε αντίθεση και προς την Ευρωπαϊκή και την Διεθνή Νομιμότητα. Επιπλέον, η άρνηση αυτή είναι άκρως αντιφατική και υποκριτική, αφού δεν είναι νοητό και αποδεκτό, από πλευράς συνεπούς διεθνούς συμπεριφοράς, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας από την μια πλευρά να επιχειρεί, σε πολλές περιπτώσεις, να «παραδώσει μαθήματα» σεβασμού, εκ μέρους άλλων Κρατών, της Διεθνούς και της Ευρωπαϊκής Νομιμότητας.

Και, από την άλλη, ν’ αρνείται την συμμόρφωσή της προς αυτές, όταν μάλιστα πρόκειται για θύματα και ζημίες προερχόμενες από το εφιαλτικό ναζιστικό της παρελθόν, το οποίο έχει, δημοσίως και διεθνώς, καταδικάσει και αποκηρύξει με κάθε μέσο και με κάθε τρόπο.

Υπό τις συνθήκες αυτές είναι βέβαιο ότι με την προαναφερόμενη συμπεριφορά της η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υποσκάπτει, «εκ των έσω», την αξιοπιστία της και το κύρος της, σ’ Ευρωπαϊκό και Διεθνές επίπεδο. Όπως είναι λοιπόν αυτονόητο, η Ελλάδα δεν αποδέχεται, ούτε πρόκειται ν’ αποδεχθεί, καθ’ οιονδήποτε τρόπο, την άρνηση αυτή. Πράγμα που σημαίνει ότι θα επανέλθει εν προκειμένω, δίνοντας ακόμη μεγαλύτερη έκταση και έμφαση στα νομικά -και όχι μόνο- επιχειρήματά της. Αυτή την στάση της Ελλάδας επιβάλλει, πολύ περισσότερο, και ο στοιχειώδης σεβασμός της Ιερής Μνήμης της ναζιστικής θηριωδίας στο Γεράκι, την 30ή Ιουλίου 1943.»